

Cuprins

Abrevieri.....	57
Cuvânt înainte.....	59
Introducere.....	61

A. PARTEA GENERALĂ

CAPITOLUL I

O PRIVIRE DIACRONICĂ ASUPRA REGLEMENTĂRII REGIMULUI JURIDIC AL STRĂINILOR.....

§ 1. Aspecte generale	69
§ 2. Antichitatea. Reglementare specifică.....	69
2.1. Străinii în prima etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada statului cetate	70
2.2. Străinii în cea de-a doua etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada Imperiului mediteranean	71
2.3. Străinii în ultima etapă din istoria Imperiului Roman. Perioada Imperiului romano-bizantin	72
§ 3. Evul Mediu.....	72
3.1. Străinul și personalitatea legilor.....	72
3.2. Sistemul teritorialității cutumelor (legilor)	73
3.3. Teoria școlii statutarilor italieni: glosatorii și postglosatorii.....	74
3.4. Străinii în opinia „școlii franceze a statutelor”	75
3.5. Prezentarea școlii olandeze a statutelor și principalii săi exponenți.....	76
§ 4. Străinii în epoca modernă.....	77
4.1. Doctrina germană modernă privind străinii	77
4.2. Pascal Mancini și teoria italiană modernă a personalității legilor.....	78
4.3. Câteva caracteristici ale doctrinei anglo-americane referitoare la regimul străinilor	78
§ 5. Istoricul reglementării regimului juridic al străinilor în România.....	79

CAPITOLUL II

IZVOARELE REGIMULUI JURIDIC AL STRĂINILOR ÎN ROMÂNIA.....

§ 1. Considerații introductive generale.....	82
§ 2. Izvoarele interne ale regimului juridic al străinului în România	82
2.1. Clasificarea actelor normative ca izvoare ale regimului juridic al străinilor în România	83
2.2. Jurisprudența. Controversă privind includerea acesteia în rândul izvoarelor de drept	85
2.3. Doctrina juridică. Este oare aceasta izvor al regimului juridic al străinilor?	86
§ 3. Izvoarele internaționale ale regimului juridic al străinilor în România.....	86
3.1. Tratatetele și acordurile internaționale ca izvoare ale regimului juridic al străinilor	86

3.2. Tratatetele europene – izvor al unor reguli uniforme aplicabile străinilor.....	86
3.3. Convențiile internaționale bi- sau multilaterale	90
3.4. Convenția Europeană a Drepturilor Omului	91
3.5. Cutuma internațională și uzanțele internaționale	92
3.6. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene. Practica judiciară și arbitrală	93

CAPITOLUL III

REGIMUL JURIDIC AL STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	95
§ 1. Introducere	95
1.1. Noțiune.....	98
§ 2. Regimul străinilor persoane fizice în dreptul românesc. Justificare.....	99
§ 3. Drepturile străinilor în România.....	100
3.1. Drepturile și libertățile democratice fundamentale	100
3.2. Dreptul de azil și statutul refugiaților în România.....	103
3.3. Exercițarea drepturilor și libertăților	104
3.4. Egalitatea în drepturi.....	104
3.5. Regimuri juridice speciale aplicabile străinilor.....	105
3.5.1. Regimul legal aplicabil refugiaților și persoanelor strămutate	105
3.5.1.1. Contextul general actual al problematicii migrațiilor.....	107
3.5.2. Aspecte principale ale regimului juridic al refugiaților în România.....	109
3.5.3. Procedura de azil	114
3.6. Regimul juridic general aplicat străinilor în România	122
3.6.1. Intrarea străinilor în România	122
3.6.1.1. Sediul materiei. Documente și condiții	122
3.6.1.2. Condiții generale de acordare a vizelor	128
3.6.1.3. Autorități competente	130
3.6.1.4. Revocarea vizei	132
3.6.2. Șederea străinilor în România.....	134
3.6.2.1. Dreptul de ședere temporară. Terminologie – condiții.....	134
3.6.2.2. Reguli speciale privind căsătoria de conveniență.....	137
3.6.2.3. Dreptul de ședere pe termen lung. Noțiune.....	139
3.6.2.4. Procedura acordării dreptului de ședere pe termen lung	141
3.6.2.5. Anularea dreptului de ședere pe termen lung.....	142
3.6.2.6. Integrarea în viața economică, socială și culturală a străinilor.....	143
3.6.2.7. Încetarea dreptului de ședere pe termen lung.....	143
3.7. Ieșirea străinilor din România.....	145
3.7.1. Situații în care ieșirea din țară nu este permisă.....	146
3.7.2. Îndepărtarea străinilor din România. Stabilirea obligației de returnare a străinilor de pe teritoriul României.....	146
3.7.3. Alte măsuri de îndepărtare a străinilor prevăzute în legislația română.....	148
3.7.3.1. Declararea ca indezirabil a străinului în România.....	148
3.7.3.2. Îndepărtarea sub escortă a străinilor	150
3.7.3.3. Repatrierea voluntară umanitară asistată.....	151
3.8. Extrădarea și expulzarea străinilor	151
3.8.1. Extrădarea. Noțiune. Istoric. Reglementare.....	152
3.8.1.1. Persoanele care pot fi extrădate. Situații speciale	153

3.8.1.2. Refuzul extrădării.....	154
3.8.1.3. Scurtă prezentare a procedurii de extrădare din dreptul românesc.....	155
3.9. Expulzarea străinilor.....	156
3.10. Alte măsuri aplicabile străinilor.....	159
3.10.1. Luarea în custodie publică.....	159
3.10.2. Tolerarea rămânerii pe teritoriul României.....	160
3.10.3. Interzicerea intrării străinului pe teritoriul României.....	161
3.11. Regimul juridic aplicabil unor categorii speciale de străini.....	163
3.11.1. Regimul de ședere pe termen lung aplicabil cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene.....	163
3.11.2. Străinii cu drept de ședere pe termen lung în statele membre ale Uniunii Europene.....	164
3.11.3. Membrii de familie ai străinilor cu drept de ședere pe termen lung în state membre ale Uniunii Europene.....	164
3.11.4. Străinii victime ale traficului de persoane și traficului de migranți.....	165
3.11.5. Regimul juridic al străinilor minori neînsoțiți.....	165
3.12. Drepturi civile prevăzute de Constituție și legi interne.....	166
3.13. Drepturile procesuale civile ale străinului.....	167
§ 4. Obligațiile-îndatoriri ale străinilor în România.....	168
§ 5. Cetățenia și regimul juridic al străinilor.....	170
§ 6. Persoanele juridice străine în România. Regim juridic.....	178
6.1. Considerații introductive. Definiție.....	178
6.2. Clasificarea persoanelor juridice.....	180
6.3. Determinarea legii aplicabile persoanei juridice.....	182
6.4. Naționalitatea persoanei juridice.....	182
6.4.1. Criterii de determinare a naționalității.....	183
6.4.2. Controversă.....	187
6.4.3. Schimbarea naționalității persoanei juridice.....	187
6.4.3.1. Considerații preliminare.....	187
6.4.3.2. Situații posibile care pot interveni în schimbarea naționalității persoanei juridice:.....	187
6.4.4. Modificarea naționalității persoanei juridice.....	188
6.5. Calificarea noțiunii de sediu social.....	189
6.5.1. Opinii privitoare la legea după care se face calificarea noțiunii de sediul social.....	189
6.5.2. Calificarea noțiunii de sediu social, conform reglementării române.....	190
6.6. Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice.....	190
6.6.1. Statutul personal al persoanei juridice. Definiție.....	190
6.6.2. Statutul sucursalei și filialei persoanei juridice.....	191
6.7. Regimul juridic al persoanei juridice străine în România.....	192
6.7.1. Considerații introductive.....	192
6.7.2. Recunoașterea persoanei juridice străine.....	192
6.7.3. Sisteme după care se efectuează recunoașterea.....	193
6.7.4. Efectele recunoașterii persoanelor juridice străine.....	195
6.8. Aspecte privind persoanele juridice străine fără scop lucrativ (fost nepatrimonial).....	195
6.9. Drepturile și obligațiile persoanei juridice străine în România.....	196

6.10. Activitatea persoanelor juridice străine în România	196
6.10.1. Noțiune. Reglementare	196
6.10.2. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România.....	197
6.10.2.1. Capacitatea juridică. Definiție. Noțiune	197
6.10.2.2. Capacitatea juridică de folosință. Definiție. Sediul materiei	198
6.10.2.3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice străine în România	200
6.10.2.3.1. Noțiuni generale. Considerații introductive	200
6.10.2.3.2. Capacitatea de folosință organică și capacitatea de folosință eficientă	200
6.11. Statutul organic al persoanei juridice străine	201
6.11.1. Considerații introductive	201
6.11.2. Statutul organic al persoanelor juridice de drept intern.....	202
6.11.3. Statutul organic de drept civil al persoanelor juridice de drept internațional	203
6.11.4. Modul de stabilire a capacității de folosință a persoanei juridice străine în România. Regimul național. Considerații introductive.....	203
6.11.5. Reglementare	204
6.11.6. Concluzii.....	204
6.12. Investitorul străin în România. Capacitatea lui de folosință	205
6.12.1. Noțiune. Reglementare. Definiție	205
6.12.2. Structura capacității de folosință a investitorului străin.....	208
6.12.3. Soluționarea litigiilor	208
6.12.4. Aspecte practice.....	209
6.13. Despre fuziunea și absorbția transfrontalieră.....	210
6.14. Achiziții imobiliare	211
6.15. Atribuțiile Departamentului pentru Investiții Străine și Parteneriat Public-Privat	212
6.16. Unele aspecte privind aplicarea legii societății.....	216

B. PARTEA SPECIALĂ

CAPITOLUL I

STAREA ȘI CAPACITATEA STRĂINULUI PERSOANĂ FIZICĂ

ÎN ROMÂNIA	221
§ 1. Statutul personal al străinului – persoană fizică în România	221
1.1. Noțiunea de statut personal. Definiție.....	221
1.2. Starea civilă a străinilor	224
1.2.1. Noțiune	224
1.3. Capacitatea străinului persoană fizică în România	226
1.4. Străinul – beneficiar al drepturilor inerente ființei umane.....	230
1.5. Numele, reședința obișnuită și domiciliul străinului în România	231
1.5.1. Numele. Definiție. Lege aplicabilă străinului.....	231
1.5.2. Reședința. Reședința obișnuită	232
1.5.3. Domiciliul.....	232

CAPITOLUL II

BUNURILE ȘI DREPTURILE REALE ALE STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	234
§ 1. Noțiune. Patrimoniul. Reglementare	234
§ 2. Istoricul și utilitatea aplicării principiului <i>lex rei sitae</i>	236
§ 3. Regimul juridic al bunurilor și drepturile străinului sub <i>lex rei sitae</i> în România	237
§ 4. Excepțiile de la regula <i>lex rei sitae</i>	257

CAPITOLUL III

STRĂINUL ÎN RAPORTURILE DE FAMILIE ÎN ROMÂNIA	266
§ 1. Aspecte generale	266
§ 2. Căsătoria străinului în România	266
2.1. Aspecte privind promisiunea de căsătorie (logodna)	267
2.2. Condițiile de fond ale încheierii căsătoriei	268
2.2.1. Căsătoria străinului și condiții de valabilitate a căsătoriei	268
2.2.2. Condițiile de fond și impedimentele la căsătorie	268
2.3. Condițiile de formă ale încheierii căsătoriei	270
2.4. Efectele căsătoriei	272
2.4.1. Regimul matrimonial al străinului în România	273
2.5. Nulitatea căsătoriei străinului. Căsătoria fictivă. Căsătoria putativă	277
2.5.1. Căsătoria putativă	278
2.5.2. Căsătoria fictivă	279
2.6. Desfacerea căsătoriei și separația de corp	279
2.6.1. Noțiuni generale	279
2.6.2. Criterii de stabilire a instanței competente	280
2.7. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală	283
2.8. Transformarea separației de corp în divorț	284
§ 3. Rudenia firească și rudenia civilă	285
§ 4. Adopția	286
4.1. Adopția internațională în reglementarea Legii nr. 273/2004, republicată și modificată	290
§ 5. Autoritatea părintească și ocrotirea copilului	295
5.1. Noțiuni. Principii	295
5.2. Reglementarea internațională aplicabilă în România	296
5.3. Reguli privind competența instanțelor judecătorești în materie matrimonială și a răspunderii părintești	298
§ 6. Obligația legală de întreținere a străinului în România	300
6.1. Noțiune. Reglementare. Caractere în dreptul românesc	300
6.2. Regimul obligației de întreținere a străinului	300
6.3. Executarea obligației de întreținere a străinului în România	304
6.3.1. Recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor în materia obligațiilor de întreținere	304

CAPITOLUL IV

MOȘTENIREA STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	307
§ 1. Definiție. Reglementare	307
§ 2. Testamentul străinului în România. Legea aplicabilă	310

§ 3. Stabilirea domeniului de aplicare a legii moștenirii – art. 2636 C. civ. și art. 23 din Regulamentul nr. 650/2012	313
§ 4. Desherența statului român asupra succesiunii vacante	318
§ 5. Competența instituțională specifică în materia moștenirii străinului în România. Certificatul european de moștenitor	319
5.1. Certificatul european de moștenitor	322
5.1.1. Certificatul de moștenitor	322
5.1.2. Scurt istoric	323
5.1.3. Certificatul european de moștenitor	324

CAPITOLUL V

ACTELE JURIDICE ALE STRĂINILOR ÎN ROMÂNIA	328
§ 1. Actul juridic. Noțiune. Clasificare. Condiții	328
§ 2. Excepții de la aplicarea regulii <i>locus regit actum</i>	333
§ 3. Actele juridice ale străinului în România în reglementarea Regulamentului european „Roma I”	336
3.1. Aspecte generale	336
3.2. Condițiile de fond și de formă ale actelor juridice în reglementarea europeană	337
§ 4. Modurile de transmitere, transformare și stingere a obligațiilor contractuale ale străinilor în România. Legea aplicabilă	341
4.1. Cesiunea de creanță	341
4.2. Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței	342
4.3. Delegația și novația	342
4.4. Compensația	342
§ 5. <i>Lex voluntatis</i> – libertatea de a alege	343
§ 6. Regimul juridic aplicabil străinului în actul juridic localizat obiectiv	345
§ 7. Aspecte privind contractele speciale ale străinului în România	347
7.1. Contractele de transport	347
7.2. Contractele încheiate cu consumatorii	349
7.3. Contractele de asigurare	350
7.4. Contractele individuale de muncă ale străinilor în România	352

CAPITOLUL VI

FAPTELE JURIDICE ALE STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	355
§ 1. Noțiuni introductive	355
§ 2. Răspunderea pentru produse defectuoase	359
§ 3. Angajarea răspunderii delictuale în cazul concurenței neloiale și a actelor care îngăduiesc libera concurență	360
§ 4. Despre daunele aduse mediului prin fapte ilicite	361
§ 5. Răspunderea pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală	361
§ 6. Acțiunea sindicală	361
§ 7. Drepturile personalității	362
§ 8. Răspunderea pentru fapte juridice licite	363
8.1. Îmbogățirea fără justă cauză	363
8.2. Plata nedatorată	364
8.3. Gestiunea de afaceri	364
8.4. Culpă in contrahendo	365
§ 9. Faptele ilicite ale străinului în România – teme al răspunderii civile delictuale	367

CAPITOLUL VII

INSOLVENȚA STRĂINULUI ÎN ROMÂNIA	370
§ 1. Noțiuni introductive	370
§ 2. Reglementarea europeană. Domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 848/2015	371
§ 3. Reglementarea internă a insolvenței transfrontaliere	374
3.1. Accesul reprezentanților și creditorilor străini la instanțele românești.....	376
§ 4. Reglementarea internă a insolvenței persoanei fizice. Străinul în procedura insolvenței persoanelor fizice în România	383

CAPITOLUL VIII

STRĂINUL ÎN FAȚA INSTANȚELOR ARBITRALE DIN ROMÂNIA	395
§ 1. Noțiuni introductive	395
§ 2. Caracterele arbitrajului cu un element de extraneitate	395
§ 3. Convenția de arbitraj	398
§ 4. Legea aplicabilă convenției arbitrale și cea aplicabilă litigiului arbitral	399
§ 5. Hotărârea arbitrală. Efectele hotărârii arbitrale străine în România	401
§ 6. Străinul și efectele hotărârilor arbitrale străine în România	402

CAPITOLUL IX

STRĂINUL ÎN CADRUL PROFESIILOR JURIDICE DIN ROMÂNIA	405
§ 1. Regimul juridic al avocatului străin în România	405
1.1. Aspecte generale. Reglementare națională și europeană	405
1.2. Dobândirea calității de avocat de către un străin în România	407
1.3. Formele de exercitare a profesiei de către avocații străini calificați profesional în acest sens într-unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și Confederației Elvețiene.....	411
§ 2. Imposibilitatea exercitării unor profesii juridice de către străini.....	414

CAPITOLUL X

STRĂINII ȘI DREPTUL PENAL ROMÂN	415
§ 1. Scurte considerații asupra răspunderii penale a străinilor în România din perspectiva dispozițiilor cuprinse în partea generală a Codului penal român	415
§ 2. Infrațiuni prevăzute în partea specială a Codului penal care îi privesc numai pe străini	419
§ 3. Răspunderea penală a străinilor aflați în România, prevăzută în art. 140 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002, republicată	422
§ 4. Regimul juridic al cetățenilor străini cu imunitate de jurisdicție penală	423

CAPITOLUL XI

STRĂINUL ÎN PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL ÎN ROMÂNIA	425
§ 1. Aspecte generale. Reglementare	425
§ 2. Competența internațională a instanțelor române	427
§ 3. Legea aplicabilă străinului în procesul civil internațional din România	431
3.1. Capacitatea și drepturile procesuale ale străinului în România	431
3.2. Procedura în fața instanței de judecată.....	434
3.3. Regimul juridic al probelor în procesul civil internațional	434

§ 4. Aspecte speciale privind aplicarea legii forului	436
§ 5. Formalități privind înregistrarea și publicitatea. Regimul actelor oficiale străine în România.....	437
§ 6. Eficacitatea hotărârilor străine.....	439
6.1. Hotărârea străină	439
6.2. Recunoașterea hotărârilor străine.....	440
6.2.1. Recunoașterea de plin drept a hotărârii străine.....	440
6.2.2. Recunoașterea prin hotărâre judecătorească.....	441
6.2.3. Procedura recunoașterii	444
6.3. Executarea hotărârilor străine în România.....	445
6.3.1. Procedura încuviințării executării.....	445
6.3.2. Soluționarea cererii.....	446
6.4. Aspecte privind reglementarea europeană a regimului hotărârilor judecătorești străine	447
6.4.1. Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența, judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.....	448
6.4.2. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești	449
6.4.3. Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și cooperarea în materie de obligații de întreținere	450
6.4.4. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor	451
6.4.5. Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată.....	452
6.4.6. Regulamentul (CE) nr. 861/2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă	453
6.4.7. Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 privind procedurile de insolvență.....	454
6.4.8. Regulamentul (CE) nr. 805/2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European.....	456
În loc de concluzii.....	458
Instead of conclusions	464
Au lieu de conclusions.....	470
Invece di conclusioni	476
An Stelle der Schlußfolgerungen.....	481
دلأ من الاستنتاجات.....	491
Bibliografie.....	493